

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖS
IŠVADA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS SISTEMOS SUJUNGIMO
SU KONTINENTINĖS EUROPOS ELEKTROS TINKLAIS DARBUI SINCHRONINIŲ
REŽIMU ĮSTATYMO NR. XI-2052 PAPILDYMO 13¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO
PROJEKTO (TOLIAU – ĮSTATYMO PROJEKTAS)
(TAP-20-777; TAIS NR. 20-3494(2))

2020-05-27 Nr. NV-1458

Vilnius

Įvertinę Įstatymo projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Įstatymo projekto 1 straipsniu dėstomo Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymo (toliau – keičiamas įstatymas) 13¹ straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostata, nustatanti pareigą užtikrinti elektros energetikos sistemos darbo stabilumą, saugumą ir patikimumą, vertintina kaip deklaratyvi ir nesukurianti jokios „ pridėtinės vertės“ jos taikymo prasme. Manome, kad kai kurios galiojančio Elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymo nuostatos (pvz. 3 str. 2, 3 punktai; 5 straipsnio 1, 6 punktai) jau šiuo metu įtvirtina keičiamo įstatymo 13¹ straipsnio 1 dalies 1 punktu siūlomos nuostatos turinį, todėl siūloma nuostata vertintina kaip perteklinė. Analogiška pastaba taikoma ir dėl keičiamo įstatymo 13¹ straipsnio 1 dalies 5 punkto nuostatos, kuria siūloma nustatyti tai, kas jau yra įtvirtinta kituose įstatymuose/ teisės aktuose, o tokio pobūdžio nuostatos papildomo teisinio krūvio nesukuria.
2. Vertinant keičiamo įstatymo 13¹ straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatą atkreipiame dėmesį, kad ūkio subjektų konfidencialios informacijos, įskaitant komercinės (gamybinės) paslapties apsauga yra įtvirtinta įvairiuose įstatymuose, pavyzdžiui Akcinių bendrovių įstatyme, Viešųjų pirkimų įstatyme. Konfidencialios informacijos apsaugos tikslas – teisėta viešumo ribojimo priemonė, ji turi būti aiškinama nepažeidžiant kituose įstatymuose įtvirtintų skaidrumo ir konkurencijos principų bei tiekėjų teisės į veiksmingą pažeistų teisių gynybą ir turint tikslą nepakenkti tos informacijos šaltiniui ar kitiems asmenims. Todėl svarstyтина, ar keičiamo įstatymo 13¹ straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostata, kuria siūloma įtvirtinti dar kitą, t.y. specialią konfidencialios informacijos apsaugą, kurios turinys, be kita ko, iki galo nėra atskleistas, nebūtų nepagrįstai praplėstas reguliavimas dėl konfidencialios informacijos apsaugos.
3. Keičiamo įstatymo 13¹ straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose reiktų atsisakyti nuorodos į „jo įgyvendinamuosius teisės aktus“, nes patikros dėl atitikties nacionalinio saugumo interesams tvarką ir sąlygas reglamentuoja tik Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymas. Keičiamo įstatymo 13¹ straipsnio 1 dalies 2 punkte taip pat nėra korektiška ir formuluotė - „nacionalinio saugumo interesų neatitinkantiems tiekėjams ir (ar subtieėjams), kurių atitikties nacionalinio saugumo interesams patikra atliekama Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme <> nustatyta tvarka ir sąlygomis“, nes ūkio subjektas gali būti laikomas neatitinkančiu nacionalinio saugumo interesų tuomet, kai Vyriausybė yra priėmusi nutarimą, kad toks subjektas neatitinka nacionalinio saugumo interesų (žr. Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 12 str. 14 d.), o ne tuomet, kai jo patikra yra atliekama.

4. Atkreipiame dėmesį, kad pagal Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 12 str. yra atliekama investuotojų patikra dėl atitikties nacionalinio saugumo interesams, o pagal šio įstatymo 13 str. - nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių ketinamų sudaryti sandorių patikra, o ne „tiekėjų ar subtiekėjų“, kaip siūloma nustatyti keičiamo įstatymo 13¹ straipsnio 1 dalies 2 punkte ar „trečiųjų asmenų, įskaitant tiekėjus ir subtiekėjus“, kaip siūloma nustatyti keičiamo įstatymo 13¹ straipsnio 1 dalies 3 punkte.
5. Atkreipiame dėmesį, kad elektros perdavimo sistemos operatorius, kuris yra antros kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbi įmonė, pagal Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 13 str. nuostatas turi tiek teisę, tiek prievolę kreiptis į Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisiją dėl savo ketinamų sudaryti sandorių patikros. Todėl toks modelis, kurį siūloma nustatyti keičiamo įstatymo 13¹ straipsnio 1 dalies 3 punkte dėl trečiųjų asmenų, įskaitant tiekėjų ir subtiekėjų, dalyvaujančių įgyvendinant elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projektą, atitiktis nacionalinio saugumo interesams patikros, kai dėl tokios patikros inicijavimo perdavimo sistemos operatorius turės kreiptis į Energetikos ministeriją, nedera su Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 12 str. 3 d. nustatytu investuotojų atitikties nacionalinio saugumo interesams patikros inicijavimo modeliu ir šio įstatymo 13 str. nustatytu sandorių patikros modeliu.
6. Įvertinę Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 12 str. 1, 2 ir 3 dalis, kurios reglamentuoja investuotojų patikros dėl atitikties nacionalinio saugumo interesams sąlygas, abejotume, ar keičiamo įstatymo 13¹ straipsnio 1 dalies 3 punkte siūlomas nustatyti momentas, kada perdavimo sistemos operatorius turėtų kreiptis į Energetikos ministeriją dėl tam tikrų ūkio subjektų atitikties nacionalinio saugumo interesams patikros inicijavimo, t.y. „ne vėliau kaip pradėjus perdavimo sistemos operatoriaus vykdomas rinkos dalyvių konsultacijas, tačiau bet kuriuo atveju prieš kviečiant rinkos dalyvius dalyvauti konkurse, teikti pasiūlymus pirkime ar kitokio bendradarbiavimo su trečiaisiais asmenimis pradžios“ galės būti teisinis pagrindas atlikti tokių subjektų patikrą dėl atitikties nacionalinio saugumo interesams.
7. Vertindami keičiamo įstatymo 13¹ straipsnio 1 dalies 4 punktą, pritariame Viešųjų pirkimų tarnybos (rašto TAIS Nr. 4S-409) ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijos (rašto Nr. 14.3-06) raštuose išdėstytoms pastaboms, kad pirkimo procedūrų reikalavimai yra nustatyti Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų įstatyme ir negalėtų būti nustatomi Vyriausybės nutarime, kaip yra siūloma keičiamo įstatymo 13¹ straipsnio 1 dalies 4 punkte.
8. Manome, kad keičiamo įstatymo 13¹ straipsnio 1 dalies 4 punkte vartojama formuluočių „įskaitant šio straipsnio 1 dalyje nustatytus specialiuosius saugumo reikalavimus atitinkančių pirkimų procedūrų taikymą“, nėra tinkama, nes 13¹ straipsnio 1 dalyje yra nustatyti specialieji saugumo reikalavimai elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projektui. Kartu atkreiptinas dėmesys, kad nuostata „ir sandorių vykdymą supaprastintomis, mažiausią administracinę naštą sukeliančiomis ir efektyviomis sąlygomis“ neturėtų būti įstatymo reguliavimo dalykas, nes sandoriai yra įgyvendinami sandoriuose nustatytomis sąlygomis.

Teisės grupės patarėja

Audinga Galubickienė

